

Oda Başkanı Aydın Çelebi'nin Kurultay Konuşması

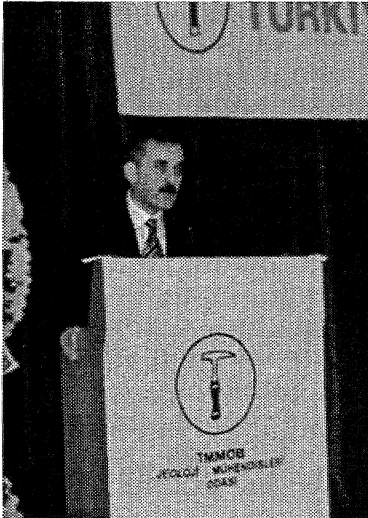
Aydın Çelebi
Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı

Sayın başkan, sayın konuklar, değerli meslektaşlar;

Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği üyesi Jeoloji Mühendisleri Odası adına sizleri selamlıyor, 55. Türkiye Jeoloji Kurultayına hoşgeldiniz diyorum,

Öncelikle kurultayımızın gerçekleşmesine destek ve katkı veren MTA, Eti Holding » Köy Hizmetleri, İller Bankası, Devlet Su İşleri» Türkiye Kömür İşletmeleri, Afet İşleri, Karayolları Genel Müdürlüklerine» diğer özel kuruluşlara, kurultayımızı onurlandıran sayın konuklarımıza, bildiri sunan, panellerde yer alan ve oturumları yöneten tüm katılımcılara, Jeoloji Mühendisleri Odası adına teşekkür ediyorum.

Birincisi 1946 yılında yapılan Türkiye Jeoloji Kurultayının 55. sini gerçekleştiriyoruz. Beş temel bilimden birisi olan? Jeolojinin bilimi ve uygulama alanında yarattığı ürünlerin her yıl sergilendiği, yarım asrı aşan bir geleneği sürdürüyoruz. Kurultayın bu yıl 150'yi aşan bildiri ve üç panelle zenginleşmiş olması, meslek alanımızdaki bilim ve mühendislik birikiminin boyutlarını yansıtıyor. Bir meslek odası olarak, Mimin topluma içselleşmesi, toplumsal yaşamımızda yol gösterici olmasını amaçlıyoruz. Ancak bunun olabilmesi için öncelikle

bilimsel bilginin üretilmesi, bilgi alışverişinin gerçekleştirileceği bu tür ortamların çoğaltılması gerekiyor. Ulusal gelirden bilimsel araştırmaya ayrılan pay ne yazık ki bilgi çağının sn gerektirdiğinin çok uzağındadır. Bu çerçevede Oda olanaklarımızın bir bölümünü bu

bilimsel-teknik-etkinliklerde kullanmayı kamusal bir görev ve sorumluluk olarak görüyoruz.

Sayın konuklar» değerli- meslektaşlar,.

Bu konuşmayı hazırlarken bir yıl önceki konuşma notlarıma göz attım. Orada ağır ekonomik ve siyasal kriz koşullarında bulunduğumuza dikkat çekmişiz. Şimdilerde, bu krizin ancak, yeniden yüksek faizle borçlanılarak aşılabacağı yanılması yaslıyoruz. 0 tarihten bu yana IMPnin ve Dünya Bankasının her istediğini yapmışız. Çıkartmasını buyurdukları yasları çıkarmışız. Yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı çok uluslu şirketlerin talanına açmışız, açmaya devam ediyoruz. Bunun karşılığında alınan 9.1 milyar dolar borç-kredinin 6.1 milyar doları, yine borç ödemesi olarak, IMFye geri dönmüş.

Yakın tarihte IMFye yeni bir "niyet" mektubu verilerek, 2004 yılına kadar ülkemizin kaderi belirlendi. Yeni stand by anlaşmasıyla öngörülen, özetle, küçülme, kalkınmadan vazgeçilmesi. Bunun olabilmesi için başlıca araç kamu harcamalarının azaltılması. Yani maaşlar, kamu yatırımları, istihdam, sosyal devlet harcamaları daha da kısıllacak. Son krizden bu yana 1,5 milyona ulaşan işsiz kalanların sayısı, daha da artacak. Sağlık, eğitim, ulaşımı, konut, beslenme v.b. temel gereksinimler daha da pahalalanacak ve kısıllanacak. Kamu çalışanlarının ilaca ödedikleri payın artırılması bu sürecin sadece bir parçası. Yine net ücretlerin 2001'de kamu işçisinde %11.1, memurda 3.8 ve asgari ücretlide %13.5 gerilemiş olması bu yoksullaşma dalgasının habercisi. Peki tüm bu yoksullaştırma, kaynak transferi politikaları sonucu sağlanacak "feda".ne olacak? Bu fazlayla borç ödeyeceğiz., Ne için? Yeniden borçlanabilmek için. Bu basit sarmalda kamu-özel yatırım kuruluşları yabancılaşılacak, özelleştirilecek. Ülke toprakları, yeraltı-yerüstü kaynakları ulusötesi şirketlere peşkeş çekilecek. Daha çok insanımız üç kuruşluk borç-kredi uğruna Afganistan'a, Irak'a vb. can vermeye uğurlanacak. Elbette bunların olabilmesi için toplumsal muhalefetin yönlendirilmesi ya da susturulmasına

yönelik, 'demokratikleşme' makyaj-lan gerçekleştirilecek. Çalışanlar arasında ayrımcılığı gözeten düzenlemeler yapılacak. Bir örneği» şimdilerde gündeme gelecektir. Kamudaki ücret dengesizliğini iyileştirmeye yönelik hazırlıklar. Medyaya yansıdığı kadarıyla ilk aşamada maaşlarına zam yapılması düşünülenler Albayın üzerindeki askeri görevliler, hakim ve savcılar, profesörler, Yanlış anlaşılmasın asgari geçim endeksinin 1 milyar TL olduğu bir öfkede by kamu görevlilerinin maaşı yüksek değildir. Ancak yine de bu kesimin ücretlerinin aynı eğitimi ve statüdeki bir mühendisin 2-2,5 katını bulduğu da bir gerçektir. Şimdi bu 'iyileştirme', "dengesizliği giderme" düzenlemesi, sosyal devlet anlayışından vazgeçildiğinin bir göstergesi değil midir?

Sayın konuklar değerli meslektaşlar,

Bir bilimsel kurultayın açılışında 'bunlardan bahsetmek istemezdim. Ancak eğer bilim,, mühendislik yaşamımızı kolaylaştırmayacaksa,, hayattaki mürşidimiz olmayacaksa bir anlam ifade edebilir mi? Bu kurultayım önemli konularından birisi de deprem: Şimdilerde hep birlikte oturmuş en büyük kentimizi sarsacak bir depremi bekliyoruz. Birbirleriyle örtüşen birçok senaryoya göre 50 bin insanımızın öleceği, 300 bin kişinin yaralanacağı ve 1 milyon 200 bin insanın evsiz kalacağı öngörülmüyor. 50-60 milyar dolarlık bir ekonomik yıkım gündemde. Ve ellerimizi bağlamış, bekliyoruz kaderimizi.., Kaderci bir avuntuyla, "depremle birlikte yaşamayı öğrenmeliyiz" edilgenliğiyle, Bu kurultayda beklenen olası Marmara Depremi ve alınacak önlemler tüm boyutlarıyla tartışılacak. Dahası TMMOB-İstanbul İl Koordinasyon Kurulu ile bu makus kaderi kalıcı ve etkili biçimde yenime olanağı elimizdedir.

Aslolan bilim, mühendislik ve insanın temel alınmasıdır, İnsan-doğa ilişkisinin bilim teme-

linde yasalarla düzenlenmesidir. Böylece doğanın insana dost kısırmasındır. BU çerçevede artık bir an: bile kaybetmeden imar yasası, afetler yasası,, yerel yönetimler yasası, tasarı ve taslak olmaktan çıkartılıp aklın ve bilimin ışığında düzenlenerek yasalaştırılmalıdır. Kentleşme, sanayileşme, yapılaşma ve ulaşım sürecinde her türlü yer ve güzergah seçiminde jeolojik ve jeoteknik etüdlerin zorunlu kılınması, yasa düzeyinde gerçekleştirilmelidir, Politik ve maddi rant uğruna ovalarımızın talan edillmesinden açılan vazgeçilmelidir. Hiçbir işlevselliği olmadığı pratikte görülen Yapı - Denetim Yasası acilen değiştirilmelidir,, Özelleştirme amacıyla değil, neredeyse her yıl bir yıkıcı depremin olduğu ülkemizde, toplumun sağlık ve huzurunu kurmayı ve kamusal bir hizmeti temel alan anlayışla yeni bir yasa düzenlenmelidir. Temeli amacı kar olaû şirketlerin başka şirketleri denetlemesi yerine, merkezi yönetimin yerinden birimleri, yerel yönetimler ve meslek odalarının eşgüdümlü denetimi esas alınmalıdır. Denetimin verili koşullardaki en güvenli, ekonomik ve de demokratik yöntemi budur. Yerel yönetimlerde ilgili mühendis istihdamının sağlanması bu çerçevede bir zorunluluktur. Ayrıca ilgili mevzuatta jeoteknik etüdüleri yapmakla yetkilendirilmiş jeoloji mühendislerinin başka bir mühendislik disiplini tarafından değil,, yine -jeoloji mühendisi tarafından denetlenmesi sağlanmalıdır. Tüm bu yasal düzenlemeler sürecinde konunun doğrudan öznesi olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin görüşleri dikkate alınmalıdır.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak bu yasal düzenleme sürecinin hızlandırılması yolunda gerekli katkıları yapmaya hazırız. Mevcut 3194 sayılı yasaya göre önemli olumluluklar içermesine karşın, yeni tasan-

rının eksikliklerine ilişkin görüşlerimizi ilgili makamların bilgisine sunduk, Diğer düzenlemelere ilişkin görüşlerimizi de sunmaya devam ediyoruz.

Sayın konuklar, değerli meslektaşlar,

Son günlerde gündemde olan bir düzenleme de, Maden Yasası'na ilişkindir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğimin görüşü alınmaksızın hazırlanan yeni taslağın ilgili bakanlığın görüşüne sunulduğu belirtiliyor. Gerekçe olarak madencilik

alanındaki tikanıklığın aşılması için *gösterilen* yeni düzenlemenin, IMF ve Avrupa Birliği'nin talepleri doğrultusunda hazırlandığı İbiffnyof. Daha önce IMFye verilen niyet mektubunda değinilen bor madenilerinin by süreçte gelişen direniş karşısında dolayımı yollarla özelleştirilmesi ya da yabancılaştırılmasının gündeme gelmesi büyük bir olasılık. Diğer yandan tüm yargı kararlarına karşı ısrarla sürdürülmeye çalışılan siyanürlü aftan madencilğine yeni düzenlemeyle yol açılacağı murad *ediliyor*. Dahası madencilik alanındaki bürokratik ilmelerin çokluğu bahane edilerek, kıyı, çevre» yeraltı suyu, mera ve orman yasaları ve İtgi birçok yasal düzenlemeyi geçersiz kılacak, doğal SİT alanlarını gözetmeyen, bütün bu kaynaklarımızı tahrip edecek maddeler içeren bir düzenleme gündeme geliyor. Kamu yararının değil, bir zümrenin ve "dış mihrakların" çıkarlarının temel alındığı, dikensiz bir gül bahçesi yaratılmak isteniyor. Borç-kredi verenler, hukuksaf metinlerimizi de düzenliyorlar. Borç almasının bilenler, geleceğimizi ipotek altına alacak, ülkemizi müstern-tekeleştirecek buyrukları yerine getirmeyi de buluyorlar; İMAJ, MİGA, Tahkim anlaşmaları, Endüstri Bölgeleri Yasası düzenlemeleri, stand-by anlaşmaları» niyet mektupları vb., aslında bu global, neoliberal hukukun ya da hukuksuzluğun dayatmaları. Trajik olan tüm bu sömürü manifesto-

larının "en ulusalcı" söylemdeki hükümetlerce ve kuzuların sessizliğiyle kabullenilmesi.

Bilinsin isteriz, TMMOB ve bağlı odalar olarak bu alanda eşsiz bir birikim ve varlığa sahip kamu kütüm ve *kuruluşlarının* işlevsizleşirilmesi* küçültülmesine, özelleştirilmesine,, yabancılaştırılmasına,, taşeron-Sasmaya ve işsizliğe yol açacak by ekonomi-politikalara karşı meşru zemliideki mücadeleyi sürdürmeye devamı edeceğiz. Yer altı kaynaklarımızın toplumun ortak malı olduğu bilinciyle bu kaynaklardan doğaya ve insana en az zarar vererek yararlanma yolundaki uzmanlık birikimimizi sonuna kadar kullanacağız, Ülke kaynaklarımızın, akıl,, bilim ve kamu yararı temelinde değerlendirilmesiyle daha adil bir paylaşımı ve daha hızlı bir kalkınma yaratılabileceğine inanıyoruz»

20- yıldır izlenen ekonomi politikaların önemli bir sonucu da, diğer alanlarda olduğu gibi meslek alanlarımızda da oldukça yaygın olan işsizliktir. Monetarizm ve neoliberal ekonomi politikaların teorisyenlerinin açıkça belirttiği gibi, ücretlerin belirli bir seviyede tutulabilmesi için toplumda %20'ere varan bir işsizler ordusunun bulunması gerekmektedir. Ülkemizde buna bir de YÖİK'in her ilde gecekodu üniversitesi uygulamasıyla ve "doldur-boşalt" taktiğiyle işsizliğe mezun ettiği gençler düşünüldüğünde, bu oran meslek alanlarımızda %50'lere ulaşmaktadır. Bugün gece eğitimiyle

birlikte 251 aşan jeoloji bölümüne yaklaşık 1200 öğrenci girmektedir. Ülkemizdeki 9000 jeoloji mühendisinin yarıya yakını; ya işsizdir ya da ilgisiz işlerdedir. İşsizliği körükleyen plansız bölüm açma, öğrenci kontenjanını çoğaltma, ikinci öğretimi gibi uygulamalar eğitimin niteliğini düşürmektedir.

Bir deprem ülkesi olan Türkiye'de yerel yönetimler, Bayındırlık Bakanlığı, Çevre Bakanlığı ve diğer kuruluşların birimlerinde istihdam edilen jeoloji mü h e n d i s i sayısı gereksinimin çok uzağnkfadır. Yerel yönetimlerde yasal zorunluluk oluşturulmadığı için kişisel tercihlere dayalı bir istihdam politikası söz konusudur., Bu keyfi tutum İmar Yasası, Yerel Yönetimlerde yapılacak düzenlemelerle giderilmelidir.

Sayın konuklar, değerli meslektaşlar,

İnsan bildiği» öğrendiği ölçüde korkulanını yeniyor, kadere mahkum olmuyor, sağlam: bir zemin üstünde durabiliyor. Bu bilimsel teknik kurultayım, bir bölümüne değinebildiğimiz sorunların aşılmasına

katkıda bulunması dileğiyle,, mesleğimizin konusu olan "yer'in önemini» adet olduğu üzere bir şiirle,, Nazım'ın dizelerinde sizlerle paylaşmak isterim...

Toprağın ismiyle başlarız söze,

Sen ki topraksın

seni sevmeyi biimeii.

Sendendir ekinimizin tohumu,,

ve yapılarımızın temeli

Demirimiz ve kömürümüz sendendir

Sendendir rüzgarların gibi geçen ömrümüz

sendendir

Sen ki topraksın,

durup dinlenmeden değişimin

sen su damlalarında halkeyledin bizi.

Biz seni değiştirip

Değiştirmedeyiz kendimizi

Bilime, iyie., güzele., adalet ve eşitliğe, barışa ve sevgiye doğru genişlemek dilek ve umuduyla saygılar sunuyorum.

Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı, meslektaşımız Harun ÖNDEFWn Kurultay açılışında yaptığı konuşma özeli;

... Ülkenin kaderinde çok önemli yer tutan madencilik,, yeraltı suları, endüstriyel hammaddeler, petrol» katı yakıtlar, barajlar' ve tüneller, her türlü ulaşımı yapılan» üst ve altyapı tesislerinin inşası, imar planlanma esas, jeolojik ve jeoteknik etütlerin hazırlanması, çevresel etki-değerlendirme çalışmaları, heyelan,, çığ düşmeleri gibi alanlarda birçok meslektaşımız görev yapmaktadır.

Son yıllarda yaşanan gelişmeler sonucu özellikle de depremlerde yerbilimlerinin öneminin anlaşılmasıyla birlikte meslektaşlarımızın hak ettikleri yerlerini yavaş yavaş aldıkları görülmektedir...1999 yılında meydana gelen depremler sonrasında Bakanlığımız, hasar gözlenen belediyeler ve 1996 tarihli Türkiye deprem bölgeleri haritasına göre derecesi değişen yerlerdeki belediyelere jeolojik, ve jeoteknik etütler düzenlenmesi zorunluluğu getirmiştir. Bu etütlerin neticesinde ortaya çıkan tabloya göre imar planlanndaki yapılaşma karakteristiklerinde ve kat adetlerinde geniş ölçüde değişikliklere' gidilmesi mecburiyetini doğurmuştur.

Sanayileşmenin ve kentleşmenin nüfusumuzun önemli bir bölümümü bilimsel gerçeklerden uzak bir anlayışla birinci ve ikinci derecede deprem bölgelerinde ve diri faylar çevresinde yoğunlaştırılması sonucu oluşan risklerin her afet sonrasında dille getirilmesi, yerbilimine gereken önemin verilmemesinin bir neticesi olduğu açıkça görülmektedir.

....Değerli meslektaşlarım, kamuoyunda sürdürülen diğer önemli bir tartışma ise, Marmara Denizi'nde olabilecek muhtemel bir depremle ilgilidir. 1999 Doğu Marmara ve Düzce depremleri ve ardından bugüne kadar meydana gelen depremler artık bu alanda çalışma yapanların bilgilerini, belgelerini birleştirmeleri mecburiyetini doğurmuştur..Bayındırlık ve İskân Bakanlığı olarak, muhtemel bir İstanbul! depremi konusunda bir platform oluşturmayı öneriyoruz.

....Yanlış davranışlarımızda bir tek sebep belirleyici rol! oynuyor; menfaat. Bütün değerler, çıkarlara göre ayarlanmış, görev yaparken ihatalarımızı bilmemize,, germemize rağmen ucu bize dokunmayan eni azından öyle zannedileni bütün yanlışlara karşı herhangi bir tepkimiz yok/"Bana dokunmayan yılan bin yaşasın"¹¹ bir hayat felsefesi hâkimiyetini sürdürüyor.Ahlaki normlarımızı, hassasiyetimizi kaybetmemizin faturasını çok ağır ödüyoruz»

.....Tüm katılımcılara saygılarımı sunuyorum.

JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BİLİM VE ARAŞTIRMA ÖDÜLLERİ
Geleneksel olarak JMO tapundan yönetmeliklere uygun olarak verilen bilim ve araştırma ödülleri
55. Türkiye Jeoloji Kurultayında sahiplerini buldu.

İS Şubat 2002

ALTIN ÇEKİÇ BİLİM ÖDÜLÜ

Prof; Dr. Şakir ABDÜSSELA MOĞLU.....İstanbul Teknik Üniversitesi

ALTIN ÇEKİÇ ARAŞTIRMA ÖDÜLLERİ

GENEL JEOLOJİ DALI :

Tertiary Evaluation Of The Centrai Menderes Massif Based On Structural investigations Of
Metamorphics And Sedimentary Cover Rocks Between Salihli And Kiraz (Western Turkey)
Internationa! Journal Earth Sciences, 2001» 89

Prof. Dr. Ergun GÖMEN.....Ankara Üniversitesi

Talat HAVZOĞLU.....MTA Genel Müdürlüğü

Ömür ŞAN.....MTA Genel Müdürlüğü

MİNERALOJİ-PIETROGRAFI DALI :

Bodrum (GB Anadolu) Volkanik Kayaçlarının Jeokimyasal Ve Petrolojik Özellikleri: Fraksiyonel
Kristalleşme, Magma Karışımı Ve Asimilasyona İlişkin Bulgular.,
HÜ, Yerbilimleri, 2001, 23

Doç. Dr. Hüseyin KURT.....Selçuk Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet ARSLAN.....Karadeniz: Teknik Üniversitesi

MADEN YATAKULI-JEOKİMYA DALI :

Çakmakkaya ve Damarköy (Morgul-Artvin) Bakır Yataklarında Sıvı Kapanımı, Oksijen ve Hidrojen
İzotoplar» Jeokimyası İncelemeleri ve Yatakların Oluşumu Açısından Düşündürdükleri.
Türkiye Jeoloji Bülteni» 2001, 44/2

Prof, Dr, Ahmet GÖKÇE.....Cumhuriyet Üniversitesi

UYGULAMALI JEOLOJİ DALI :

Süreksizlik Denetimli Şev Dyraysizliklannin Değerlendirilmesinde Olasılığa Dayalı Kinematik Analiz
Yaklaşımı ve Bir Uygulama.

H.Ü. Yerbilimleri, 2000, 22.

Ergön TUNCA.....Hacettepe Üniversitesi